Recensie.

Gijs van Tol

Schaarse vogels in Friesland. M. Versluys, D. Schut en J.N. IJnsen. 2002. Uitgever SOVON / Friese Vereniging voor Veldbiologie. ISBN: 90-901-5684-4.

Het boek "Schaarse vogels in Friesland" (221 pag.) geeft een uitgebreid overzicht van de waarnemingen van 80 schaarse vogelsoorten. De waarnemingen worden ingeleid met korte hoofdstukken over de werkwijze, de soortenrijkdom in Friesland (vooral Waddeneilanden) en de relatie tussen het voorkomen en de windrichting. Bij het overzicht van de waarnemingen is voor 13 vogelsoorten ook gebruik gemaakt van ringgegevens van het Vogeltrekstation.

Interessant in het overzicht van de 13 soorten is dat het belang van de ringvangsten ten opzichte van de waarnemingen sterk varieert per vogelsoort (zie tabel).
Bij de waterrietzanger is het aantal vangsten aanzienlijk groter dan het aantal waarnemingen. Voor draaihals (najaar), sperwergrasmus en Pallas boszanger is ca 1/3 van de meldingen afkomstig van vangsten. Opmerkelijk is ook het verschil tussen Pallas boszanger, waar elke derde melding afkomstig is van een vangst, en bladkoning, met slechts een vangst op 6 vogels.
De lage score van vangsten bij bokje, Europese kanarie, roodmus en ortolaan lijkt me vooral een gevolg van het feit dat de meeste ringers en ringplekken minder zijn ingesteld op deze soorten. Mogelijk geldt dat ook voor de taiga boomkruiper. Voor buidelmees en kleine vliegenvanger is het lage aandeel vangsten minder goed te verklaren. De grauwe klauwier is een voorbeeld van een soort die niet snel 'toevallig' gevangen wordt.

Soort	meldingen totaal/ vangsten	Bijzonderheden
Bokje	315 / 33	Piek waarnemingen in najaar, ca 10 % vangst
Draaihals	190 / 21	Piek waarnemingen in voorjaar, 2 vangsten. Najaar ca 1/3 vangst, rest waarneming
Waterrietzanger	43 / 35	Alle vangsten/meldingen in juli en sept.
Sperwergrasmus	75 / ??	Vangsten en meldingen aug. en sept. Ca 1/3 vangst.
Pallas boszanger	31 / 11	Meldingen van 8 okt. – 7 dec. Ca 1/3 vangst.
Bladkoning	404 / 63	Meldingen van sept – nov. Veel waarnemingen, slechts ca 15 % vangst.
Kl. vliegenvanger	64 / 6	Piek vooral in najaar, weinig vangsten
Taigaboomkruiper	55 / 4	Piek vooral in najaar, weinig vangsten.
Buidelmees	270 / 45	Meldingen van maart – okt., vangsten van juni – sept, met piek in augustus. Geen nestjongen meegeteld.
Grauwe klauwier	245 / 8	
Europese kanarie	35 / 1	Vooral op trek in voorjaar; vangst in dec.
Roodmus	218 / 13	Waarnemingenpiek mei en juni, bescheiden vangsten van juli – okt.
Ortolaan	105 / 4	Pieken in apr- mei en aug. – okt, vangsten in sept.

Schaarse vogels in Friesland is een mooi boek, met een heldere tekst, veel tekeningen en grafieken en 12 pagina's met kleurenfoto's. Ik hoop alleen dat de licht gekreukte foto's beperkt zijn tot mijn recensie exemplaar en niet het gevolg zijn va een fout bij het printen of binden. Het boek is uitgegeven door SOVON en de Friese Vereniging voor Veldbiologie en is samengesteld door M. Versluys, D. Schut en J.N. IJnsen. ISBN: 90-901 5684-4

Gijs van Tol
Redactie